

Hoofdpijnendebat VWS - Brief LOC

Geplaatst op 7 maart 2022

Op 8 maart debatteert de Tweede Kamer met de bewindspersonen van het ministerie van VWS over het coalitieakkoord. In het coalitieakkoord zijn veel plannen en maatregelen beschreven. We missen daarin de samenhang. De uitdagingen waar onze samenleving voor staat zijn groot. De huidige manieren van organiseren bieden geen antwoorden meer voor de vraagstukken waar we voor staan. Er is veel meer samenhang tussen beleid nodig om tot oplossingen te komen. LOC Waardevolle zorg roept de Tweede Kamer en het kabinet op deze problemen in samenhang op te lossen. Zonder blauwdruk, maar samen met de mensen in de lokale samenleving. We doen daarvoor een aantal suggesties. Deze hebben we **per brief** meegegeven als inbreng voor het debat.

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 200118
2500 EA Den Haag

Betreft: Hoofdpijnendebat VWS 8 maart 2022
Utrecht, 3 maart 2022

Beste leden,

Op dinsdag 8 maart debatteert u met de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en voor Langdurige Zorg en Sport en de staatssecretarissen van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de planning van de uitwerking van het coalitieakkoord op het terrein van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

In het coalitieakkoord is een groot aantal maatregelen beschreven. De samenhang tussen deze maatregelen is nog niet in het coalitieakkoord verwoord. LOC Waardevolle zorg denkt dat het nodig is vanuit een breed gedragen visie op de toekomst van onze samenleving te opereren. In deze brief willen we daar een aantal suggesties voor doen.

Gevoel in de samenleving

LOC ondersteunt al sinds 1978 cliëntenraden in zorg en welzijn. Daarnaast hebben we onder andere via bewegingen radicale vernieuwing veel contacten met mensen die zorg nodig hebben, naasten, beleidsmakers, managers/beleidsvoerders, inkopers en toezichthouders. Via hen horen we wat zij in de praktijk meemaken en voelen. Een paar dingen vallen daarbij op:

- mensen geven in toenemende mate aan dat de papieren werkelijkheid van wetten is meten steeds minder aansluit bij de praktische werkelijkheid van het leven;
- zij hebben het gevoel dat de mens dienend is geworden aan wetten, protocollen en regelingen in plaats van omgekeerd;
- publieke diensten zoals welzijn, zorg en onderwijs zijn meer en meer een product geworden in plaats van iets dat tussen mensen in een relatie plaatsvindt;
- mensen die ondersteuning nodig hebben voelen zich in toenemende mate een economische schadepost in plaats van een mens, die een volwaardig plek in de samenleving inneemt;
- zelfredzaamheid en samenredzaamheid en mensen als bezuinigingen en het zelf moeten uitzoeken in plaats van een positieve bijdrage aan hun leven;

Gevoel in de samenleving

Het is hard nodig dat we met elkaar werken aan een samenleving waarin ieder mens telt en van waarde is. Waarin de lokale samenleving de basis vormt. Waar we nieuwe verbindingen tussen mensen tot stand

brengen. Met publieke diensten die mensen ondersteunen, zodat ze hun leven kunnen leiden op een manier die bij hen past. Beleid dat gebaseerd is op vertrouwen in mensen. Het vraagt om een samenleving waarin mensen ruimte krijgen. Een samenleving die warm aanvoelt in plaats van koud, hard en zakelijk. Daarvoor zullen we moeten investeren in meer collectieve voorzieningen en bestaanszekerheid voor mensen. Ook zullen we af moeten van grote landelijke programma's die over de hoofden van mensen heen gaan. De lokale samenleving, de buurt of het dorp, met de inwoners zal centraal moeten komen te staan. In de brief schetsen we wat hiervoor nodig is.

Concrete suggesties bij maatregelen coalitieakkoord

In de brief doen we ook een aantal concrete suggesties bij maatregelen die in het coalitieakkoord genoemd zijn:

- Nieuwbouw, verbouw en wonen

We hebben in Nederland een groot tekort aan (geschikte) woningen. Het kabinet wil meer zorgwoningen bouwen en vaker thuis wonen met zorg stimuleren. Wij pleiten ervoor per dorp of wijk te kijken wat de bewoners belangrijk vinden. Zodat er wijken en gebouwen ontstaan waar mensen graag willen wonen en kunnen blijven wonen. Ook als een gezin in de problemen komt, iemand psychische problemen ervaart of door leeftijd beperkingen ervaart.

- Kinderen, jongeren, gezinnen

Het aantal gezinnen dat met jeugdzorg te maken heeft is de afgelopen decennia schrikbarend gegroeid. Veel gemeenten stellen budgetplafonds in om de kosten van de jeugdzorg te beperken. Ook sluiten zij andere voorzieningen om de jeugdzorg te kunnen betalen. Wij maken ons daar ernstige zorgen over. We kunnen het jeugdzorgstelsel hervormen, maar daarmee zijn we er niet. Het afgelopen jaar heeft LOC vele gesprekken gevoerd met mensen die in allerlei vormen betrokken zijn bij de jeugdzorg. Zoals kinderen, ouders, beleidsmakers en hulpverleners. Op basis van alle gevoerde gesprekken hebben we een analyse gemaakt wat er anders moet bij ondersteuning van kinderen, jongeren en ouders. Daar kwamen de volgende zes punten uit:

- Er is onvoldoende ruimte om kind te zijn.
- Afwijken mag niet.
- Beslissingen van hulpverlener gebeurt over hoofden van gezinnen heen.
- Weinig aandacht voor de toekomst van jongeren.
- Symptoombestrijding in plaats van oorzaken oplossen.
- Hulpverleners moeten protocollen en regels volgen.

We vragen de Tweede Kamer deze punten aan te pakken en breed in de samenleving uit te dragen. Te beginnen bij weer kind mogen zijn zonder meteen in een hulpverleningscircuit terecht te komen.

- Verpleging, verzorging en thuiszorg

In het coalitieakkoord staat dat er een nieuw kwaliteitskader moet komen voor verpleeghuizen. Enkele jaren geleden is er een kwaliteitskader gekomen met een personeelsnorm en extra budget. Nu lijkt die norm in negatieve zin aangepast te worden. Dat gaat voorbij aan de behoeften van mensen die zorg nodig hebben. Kwaliteit moet starten vanuit wat mensen nodig hebben. Of ze nu thuis wonen of in een zorginstelling. We hechten eraan dat er één kader is voor wijkverpleging, verpleeghuiszorg thuis en verpleeghuiszorg in een woonvorm. We zullen steeds moeten kijken wat mensen nodig hebben om hun leven te kunnen leiden.

- Geestelijke gezondheidszorg

Wij vragen de Tweede Kamer om de geestelijke gezondheidszorg te benaderen vanuit wat mensen in hun leven willen bereiken en hen zo perspectief te bieden. In de kabinetsplannen staat beperking van de instroom in de geestelijke gezondheidszorg centraal. Uiteraard is het fijn als minder mensen psychische hulp nodig hebben, maar niet om grotendeels budgettaire redenen. We moeten uitgaan van wat individuen nodig hebben om hun leven te kunnen leiden. Daarbij kunnen we veel meer ervaringskennis gebruiken en minder van een vastgesteld lijstje met diagnoses en daarbij behorende behandelingen. Ook mensen die hulp ontvangen van de geestelijke gezondheidszorg kunnen van grote waarde zijn in de samenleving. Het is belangrijk dat we daarvoor de randvoorwaarden scheppen en mensen niet als een economische schadelast beschouwen.

- Zeggenschap en medezeggenschap

Er zijn plannen om de zeggenschap en medezeggenschap van zorgverleners te vergroten. LOC juicht dat toe. Maar wij vinden het van groot belang dat de (mede)zeggenschap van zorgverleners niet los komt te staan van de (mede)zeggenschap van cliënten en hun naasten. Wij vragen de Tweede Kamer om te experimenteren met nieuwe vormen van (mede)zeggenschap voor cliënten, naasten en medewerkers. Om zo te kijken hoe we de zorg maximaal kunnen laten aansluiten bij de behoeften van de samenleving en de mensen die zorg nodig hebben in het bijzonder.

- Leren en ontwikkelen

Wij vragen de Tweede Kamer om onderwijs breder te benaderen vanuit leren en ontwikkelen voor iedereen. Onderwijs is nu een aparte sector binnen onze samenleving. Wij zouden veel meer toe willen naar een situatie waarin mensen met elkaar bezig zijn met leren en ontwikkelen. Waarom vindt kennisoverdracht over dementie alleen plaats op scholen? Dat kan ook in de wijk, waarbij naast de huidige leerlingen ook andere geïnteresseerden deze kennis tot zich kunnen nemen. Bij diverse initiatieven in het land met werkplek-leren zien we dat het nieuwe mensen trekt, aantrekkelijker is en de uitval verkleint.

- Beloning zorgverleners

De afgelopen jaren was er veel applaus voor zorgverleners. Veel zorgverleners hebben hard en vaak te hard gewerkt om ondanks corona toch de zorg te blijven verlenen. Inmiddels zijn er veel mensen uitgevallen doordat ze overspannen zijn geraakt of met long-covid te maken hebben. Het kabinet heeft een bescheiden regeling voor mensen met long covid in het leven geroepen. LOC vindt het van belang dat de mensen die zo hard gewerkt hebben nu niet alleen applaus krijgen, maar ook daadwerkelijk steun krijgen. Door het bedrag dat zij verdienen gelijk te trekken met andere publieke sectoren. En door mensen volledig te compenseren die met een burnout of long covid te maken hebben gekregen. Waarbij de financiën voor deze maatregelen uit de rijksbegroting komen en niet ten koste gaan van het budget voor de zorg in zorgorganisaties.

- Inzicht in kwaliteit van zorg

In toenemende mate zijn we aan de hand van indicatoren, gestandaardiseerde vragenlijsten en benchmarks inzichtelijk gaan maken wat de kwaliteit van de zorg is. Inmiddels is duidelijk dat dit 'meten is weten' zijn doel voorbij geschoten is. Omdat je daarmee vaak niet inzichtelijk krijgt wat er werkelijk toe doet voor mensen. Ook is het vergelijkbaar maken van informatie weinig zinvol. Het zijn geen drie koelkasten die je naast elkaar zet om te vergelijken. Wij zouden daarom veel meer naar narratieve vormen van verantwoording willen. Waarbij de verhalen van mensen kleur en inhoud geven aan wat er werkelijk voor hen toe doet. Ook zouden we veel meer de samenleving willen laten toetsen of iets goed is of niet. Cliëntenraden kunnen daar een belangrijke rol bij spelen.

- Ten slotte

LOC Waardevolle zorg wil graag samen met de aangesloten cliëntenraden en vernieuwingsbewegingen een actieve bijdrage leveren aan de vernieuwing van onze samenleving. Wij hebben al diverse initiatieven genomen om daaraan te werken. En willen dat graag verder uitbouwen.

[Lees hier de hele brief aan de Tweede Kamer](#)

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Adviesonderwerpen van de cliëntenraad](#), [Kwaliteit van de verpleeghuiszorg](#), [Kwaliteit jeugdzorg](#), [Rechten van mensen](#), [Dienstverlening aan cliëntenraden](#)

Trefwoorden: [belangenbehartiging](#), [politiek en beleid](#)